

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Актуальність роботи зумовлена тим, що участь громадян у політичному процесі країни є важливим чинником в державотворенні, нормальному функціонуванні політичної системи та виробленні політичних рішень, на кожному його етапі, особливо в перехідні періоди. Показовою ситуацією - є сучасний приклад України.

Характеризуючи політичну участь, слід розглянути такі поняття, як «політична діяльність», «політична поведінка», так як вони тісно пов'язані між собою. Політична діяльність - це свідомо, цілеспрямована діяльність людей або великий соціальних груп, щодо реалізації своїх політичних цілей, інтересів, участь в управлінні державою та суспільними справами. Політична поведінка - це сукупність реакцій соціальних суб'єктів (осіб, груп, спільнот) на певні форми, засоби і напрямки функціонування політичної системи. Цим терміном позначають дії пересічних громадян [1, с. 338].

Ці категорії виявляють специфіку політичної участі. Існує значна кількість інтерпретацій цього поняття, але загальним можна вважати наступне. Політична участь - це активний вплив громадян на функціонування політичної системи, формування політичних інститутів і вироблення політичних рішень. З вище зазначеного бачимо різноманітність форм як професійної, так і непрофесійної політичної участі, яка показує реальний вплив громадян на владу та прийняття нею рішень.

Визначальним фактором політичної участі громадян є вид політичного режиму (демократичного чи недемократичного), його здатність сформувати у громадян віру в можливість впливати на політику і на визначення ситуації в суспільстві чи в громаді в цілому.

Політична активність громадян може проявлятися на різних рівнях і М. Вебер у своєму творі «Політика як покликання і професія» виділяє три можливих:

- професійне заняття політикою;
- участь у політиці «за сумісництвом»;
- участь у політиці «за випадком».

1. Професійний рівень заняття політикою демонструють політичні лідери, що зробили політику «справою життя», а також люди, які в професійному плані обслуговують політичних лідерів: партійні функціонери, державні чиновники, політтехнологи, журналісти.

2. Другий рівень участі у політичному житті виражений активістами партій і суспільних рухів, які, хоча і займаються політикою, беручи участь у мітингах, виступаючи в ролі агітаторів, спостерігачів на виборах, все ж мають сферу професійних інтересів, що лежить поза політикою.

3. Третій рівень об'єднує більшу частину громадян, чия політична активність проявляється в участі у виборах, в акціях протесту або підтримки [2].

В Україні забезпечення політичної участі громадян є важливим аспектом забезпечення громадянських прав. Конституція України та низка законодавчих актів, що стосуються політичних та соціальних прав громадян, забезпечують можливість для політичної участі громадян:

вибори, участь у місцевому
самоврядуванні, діяльність у громадських організаціях тощо. Проте, реальна активність українців у переважній більшості форм політичної участі значно відстає від

європейських показників [3]. Результат цього говорить про не сформованість громадянського суспільства в Україні і нерозвиненість її політичної системи.

Нажаль, політичну участь громадян дуже часто обмежують. Наприклад, не допускають політичної самодіяльності населення. Експерти Центру Разумкова виокремлюють наступні форми обмеження права громадян на мирні зібрання, які використовуються в сучасній Україні органами державної влади, органами місцевого самоврядування або партією влади:

- прийняття органами місцевого самоврядування власних нормативних актів про порядок організації і проведення мирних зібрань;
- судові заборони мирних зібрань (як правило, за позовами місцевих органів влади);
- застосування силових методів розгону мирних зібрань;
- проведення партією влади альтернативного зібрання («контрмітингу») в місці та в час, заявлений або передбачений для проведення акції опозиційними силами;
- влаштування на територіях, де, як правило, відбуваються зібрання (насамперед, на центральних площах населених пунктів) альтернативних місцевих заходів - різного роду масових заходів, які фізично не дають можливості зібратись опозиційно налаштованим громадянам [4].

Отже, дана проблема вкрай важлива для нашого суспільства, оскільки політична участь громадян у політичній системі, є невід'ємною складовою становлення демократичного режиму, без якої вона не буде ефективно функціонувати. Політична участь не тільки забезпечує реалізацію інтересів та потреб громадян, а й є засобом формування політичної культури. Проте, слід звернути увагу на те, що влада має підтримувати громадян у їх намірах, брати участь, а не обмежувати її.

Література

1. Політологія [Ф.М. Кирилюк, М.І. Обушний, М.І. Хилько та ін]; за ред. Ф.М. Кирилка. - К.:Здоров'я, 2004. - 776 с.
2. Вебер М. Вибрані твори. - М., 1990. - С. 644-706.
3. Голубь В.В. Політична участь в Україні: якісні характеристики та кількісний вимір / В.В. Голубь // Теорія та практика державного управління. - 2012. - Вип. 4. - С. 18-25.
4. Парламент і парламентські вибори в Україні 2012 р.: політична ситуація, суспільні настрої та очікування (Аналітична доповідь Центру Разумкова) // Національна безпека і оборона. - 2012. - № 7-8. - С. 38-39.